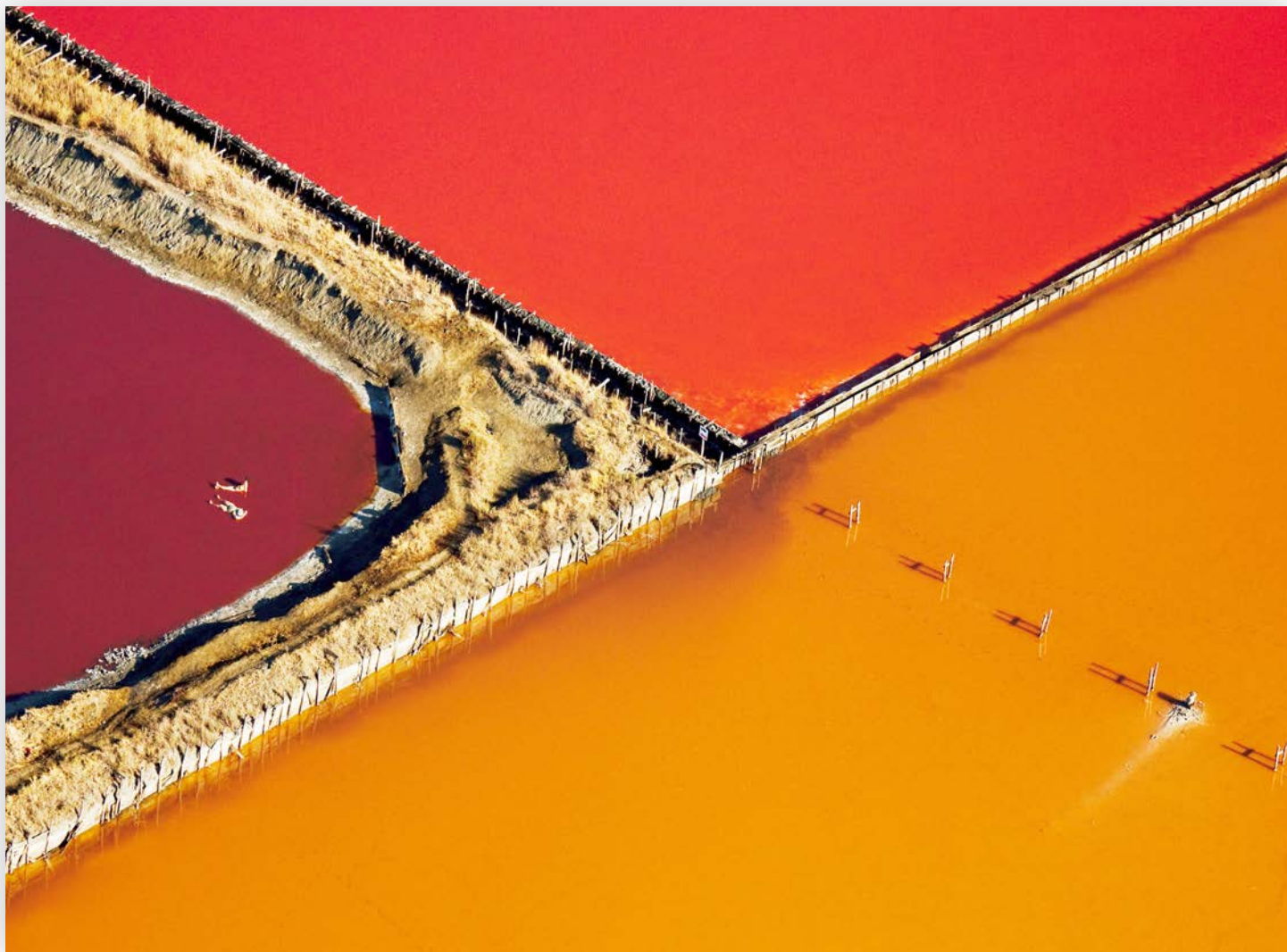

Сънародник

Брой
Číslo 2

Април - Юни
Apríl - Jún 2024

Krajan

Калните бани в солниците на Бургас
Bahenné kúpele v solniciach v Burgase

Фотограф: Александър Иванов
Foto: Alexander Ivanov

➤ Нощ на литературата 2024.
Романът „Времеубежище“
на Георги Господинов

➤ „Истории от
глаголически
времена“

➤ Министър Юрай Бланар
почете паметта на
българските герои, паднали
за свободата на България
и на Словакия

➤ Noc literatúry 2024.
Román Úkryt času Georgiho
Gospodinova

➤ Príbehy z
hlaholských
čias

➤ Minister Juraj Blanár si uctil
pamiatku bulharských hrdinov,
ktorí padli za slobodu
Bulharska a Slovenska

МЕСЕЦЪТ НА ФРАНКОФОНИЯТА ПРИКЛЮЧИ ТЪРЖЕСТВЕНО В БРАТИСЛАВА

Посолството на Р България в Словакия и Българският културен институт в Братислава участваха на 5 април т.г. в заключителната вечер на Месеца на франкофонията в словашката столица. Проявата се състоя във Френския културен институт на старинния площад „Хлавне наместие“ в Братислава и се радваше на много посетители. Със свои щандове участваха посолствата и/или културните институти на Франция, България, Канада, Швейцария, Гърция, Ирландия и Румъния. България се представи с национални деликатеси и отбрани вина, като те

бяха представени лично от извънредния ни и пълномощен посланик в Словашката република Васил Петков. Обявихме готовност да излъчим създадения наскоро по поръчка на МВНР нов български документален филм, посветен на 30-годишнината от членството на България в Международната организация на франкофонията (МОФ). България стана член на МОФ през 1993 г. и това бе една от първите международни организации, към която страната ни се присъедини след падането на Желязната завеса.

Източник: **Посолството на Р България в Словакия**

MESIAC FRANKOFÓNIE SA V BRATISLAVE SLÁVNOSTNE SKONČIL

Vel'vyslanectvo a Bulharský kultúrny inštitút v Bratislave sa zúčastnili 5. apríla tohto roku na záverečnej večeri Mesiaca frankofónie v hlavnom meste Slovenska. Podujatie sa konalo vo Francúzskom kultúrnom inštitúte na Hlavnom námestí v Bratislave a malo veľkú účasť. So svojimi stánkami sa zúčastnili vel'vyslanectvá a/alebo kultúrne inštitúty Francúzska, Bulharska, Kanady, Švajčiarska, Grécka, Írska a Rumunska. Bulharsko sa prezentovalo národnými delikatesami a vybranými vínami, ktoré osobne predstavil náš mimoriadny a splnomocnený vel'vyslanec v SR Vasil Petkov. Oznámili sme pripravenosť odvysielat' nový bulharský dokumentárny

film, na podnet ministerstva zahraničných vecí a ktorý je venovaný 30. výročiu členstva Bulharska v Medzinárodnej organizácii frankofónie (IOF). Bulharsko vstúpilo do IOF v roku 1993 a bola to jedna z prvých medzinárodných organizácií, do ktorej naša krajina vstúpila po páde železnej opony.

Zdroj: **Vel'vyslanectvo Bulharskej republiky na Slovensku**

ДЕНЯТ НА ЕВРОПА ПРИВЛЕЧЕ ХИЛЯДИ ПОСЕТИТЕЛИ КЪМ ИНФОРМАЦИОННИТЕ ШАНДОВЕ НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ В БРАТИСЛАВА

На 9 май 2024 г. Посолството на Р България в Словацката република, СОУ „Христо Ботев“ и Българският културен институт в Братислава взеха участие в традиционното отбелязване на Деня на Европа в историческата сграда на Старите хали, разположена

в сърцето на словацката столица. Сред множеството информационни щандове нашият се открояваше с голямо количество рекламни и познавателни материали за България, предоставени ни от Министерството на туризма. На познатите повечето от отговорите на 10-те въпроса от теста за България ученици и студенти се предлагаха лакомства и сувенири. Останалите посетители се интересуваха главно от възможностите за почивка на българското

DEŇ EURÓPY PRILÁKAŁ DO INFORMAČNÝCH STÁNKOV V BRATISLAVE TISÍCE NÁVŠTEVNÍKOV.

Dňa 9. mája 2024 sa Veľvyslanectvo Bulharskej republiky v SR, BSŠ Hrista Boteva a Bulharský kultúrny inštitút v Bratislave zúčastnili tradičnej oslavy Dňa Európy v historickej budove Starej tržnice, ktorá sa nachádza v srdci hlavného mesta Slovenska. Medzi množstvom informačných stánkov vynikal ten náš s veľkým množstvom informačných a vzdelávacích materiálov o Bulharsku, ktoré nám poskytlo Ministerstvo cestovného

ruchu. Mnohých žiakov a študentov zaujali maškrtky a suveníry a tí, ktorí poznali väčšinu správnych odpovedí na 10 otázok v teste o Bulharsku, boli nimi odmenení. Ostatných návštevníkov zaujímali najmä možnosti dovolenky na bulharskom pobreží Čierneho mora. Dostali komplexné informácie a početné brožúry venované bulharským kultúrno-historickým a turistickým zaujímavostiam. Dvaja žiaci z vyšších ročníkov strednej školy Hrista Boteva boli oblečení v

Черноморие. Те получиха изчерпателна информация и множество брошури, посветени на българските културно-исторически и туристически забележителности. Двама ученици от горните класове на СОУ „Христо Ботев“ бяха облечени в прекрасни български национални носии и се превърнаха в голяма атракция за посетителите на нашия щанд. Събитието бе отразено и в централната вечерна емисия на Националната словашка телевизия и радио RTVS. Журналистите бяха запечатали в репортажа си основни акценти от прекрасното събитие, протекло в открит дух на приятелство и съпреживяване на много светли и възпоменателни моменти в нашия общ европейски дом, концентрирал в себе си пестротата на различни култури и традиции.

Извънредният и пълномощен посланик на България в Словашката република Васил Петков благодари на участниците в мероприятияето за положените сериозни усилия, довели до яркото ни присъствие в проявата, което безспорно работи за имиджа на България в европейското семейство

Източник: Посолството на Р България в Словакия

krásnych bulharských krojoch a stali sa tak veľkým lákadlom pre návštevníkov nášho stánku. Podujatie sa premietlo aj do hlavných správ RTVS a novinári, ktorí o podujatí informovali, zaznamenali vo svojej reportáži hlavné momenty tohto nádherného podujatia, ktoré sa nieslo v otvorenom duchu priateľstva a zdieľania mnohých svetlých a nezabudnuteľných chvíľ v našom spoločnom európskom

domove, ktorý sústreďuje v sebe rozmanitosť mnohých rôznych kultúr a tradícií. Mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Bulharska v SR pán Vasil Petkov poďakoval účastníkom podujatia za seriózne úsilie, ktoré viedlo k našej výraznej prítomnosti na podujatí, ktoré nepochybne prispieva k obrazu Bulharska v európskej rodine.

Zdroj: Veľvyslanectvo Bulharskej republiky na Slovensku

NOC LITERATÚRY 2024. ROMÁN ÚKRYT ČASU GEORGIHO GOSPODINOVA

Bulharský kultúrny inštitút sa 15. mája 2024 zapojil do podujatia Noc literatúry, ktorú tradične každoročne organizujú české kultúrne inštitúty vo všetkých európskych metropolách a ktorá spája kultúrne inštitúty európskej siete EUNIC a veľvyslanectvá krajín EÚ. Tento rok sa na nej predstavil aj román Georgiho Gospodinova Úkryt času v slovenskom preklade Igora Hochela, 2024, Vydavateľstvo Ikar, Bratislava. Počas Noci literatúry čítajú každý rok známi a obľúbení slovenskí herci v pravidelných intervaloch úryvky diel z tvorby príslušných krajín. BKI tento rok predstavil v romantickej stredovekej sále Teatro Colorato vybraný úryvok z oceneného románu Georgiho Gospodinova. Čítal ju a majstrovsky interpretoval známy slovenský herec Juraj Hrčka. Každú polhodinu bola sála preplnená, početné publikum búrlivo tleskalo hercovmu výkonu, a pri

НОШ НА ЛИТЕРАТУРАТА 2024. РОМАНЪТ „ВРЕМЕУБЕЖИЩЕ“ НА ГЕОРГИ ГОСПОДИНОВ

На 15 май 2024 г. Българският културен институт в Братислава се включи в Нощта на литературата, която се организира всяка година от чешките културни институти във всички европейски столици и обединява културните институти от европейската мрежа EUNIC и посолствата на страните от ЕС. На нея тази година бе представен и романът на Георги Господинов „Времеубежище“, издаден от издателство „Икар“ –

Братислава през 2024 г. в превод на словашки от Игор Хохел. Всяка година в Нощта на литературата известни и обичани словашки актьори четат на равни интервали във времето от 18:00 ч. до 22:00 ч. откъси от преведени на словашки произведения на съответните държави. Тази година БКИ представи в романтичната средновековна зала на Teatro Colorato избран откъс от отличения роман на Георги Господинов. Той бе прочетен и майсторски интерпретиран от обичания словашки актьор Юрай Хърчка. На всеки половин час залата се препълваше от многобройна публика, която бурно аплодираше актьорския етюд, а пред вратите на театъра до късна доба се виеше опашка от желаещи да чут новата българска проза. По същото време паралелно текстът бе четен в градовете Липтовски Миклаш и Сенец, които също бяха част от групата населени места в Нощта на литературата.

Задължение на българската културна дипломация е да представя най-големите достижения не само на средновековната българска литература и слово, но и на съвременната литература, която през последното десетилетие печели награда след награда на европейските и световни литературни форуми. Сред тях е и този нашумял роман, който пророчески очертава копнежите и фалшивите илюзии на нашето съвремие. Георги Господинов е един от най-успешните български писатели. Той принадлежи към поколението творци, навлезли в литературата едва след 1989 г., т.е. в нова политическа и социална ситуация, когато книгоиздаването вече не подлежи на идеологически и държавен контрол. Роден е на 7 януари 1968 г. в гр. Ямбол. Завършил е Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“ в София. Защищава докторантура в Института за литература на БАН, където работи и сега. Редактор е на няколко литературни списания. Той е поет, романист, сценарист, есеист, литературовед и драматург. Литературният му дебют е през 1992 г. със стихосбирката „Лapidариум“. Други негови стихосбирки са „Черешата на един народ“ (1996), „Писма до Гаустин“ (2003) и др. Дебютира като прозаик през 1999 г. с книгата „Естествен роман“. За втория си роман „Физика на тъгата“ (2012) печели швейцарската награда „Ян Михалски“. Романът „Времеубежище“ е публикуван през 2020 г. и е преведен на няколко езика. Публикува разкази „И други истории“ (2001), „И всичко стана луна“ (2013) и др. Своята есеистика обобщава в книгата

бръне divadla stál až do neskorých hodín zástup ľudí, ktorí si chceli vypočuť novú bulharskú prózu. Zároveň sa paralelne čítal text v mestách Liptovský Mikuláš a Senec, ktoré boli tiež súčasťou miest zapojených do Noci literatúry.

Povinnosťou bulharskej kultúrnej diplomacie je prezentovať najväčšie úspechy nielen stredovekej bulharskej literatúry a bulharského jazyka, ale aj modernej literatúry, ktorá v poslednom desaťročí získala ocenenia na európskych a svetových literárnych fórach. Medzi ne patrí aj tento skvelý román, ktorý prorocky zvýrazňuje túžby a falošné ilúzie našej doby. Georgi Gospodinov je jedným z najúspešnejších súčasných bulharských spisovateľov. Patrí do generácie tvorcov, ktorí vstupovali do literatúry až po roku 1989, teda v novej politicko-spoločenskej situácii, keď už vydávanie kníh nepodliehalo nijakej ideologickej či štátnej kontrole. Narodil sa 7. januára 1968 v Jambole. Vyštudoval Fakultu slovanských filológií Univerzity sv. Klimenta Ochridského v Sofii. Doktorandské

„Невидими кризи“ (2013). Автор е на една успешна театрална постановка DJ (2003) и на няколко обширни литературни изследвания.

Романът „Времеубежище“ е постмодерен. Характеризира се с ироничен код като основен елемент на текста, затъмняване на идентичността на героите, тематизиране на на самото писане. Има две основни сюжетни линии, които се припокриват. Първата е изграждането и „работата“ на клиники от миналото, в които се предполага, че възстановяват паметта на хора, страдащи от болестта на Алцхаймер или деменция. Втората описва събития, свързани с референдум за миналото, в който гражданите на Европа трябва да решат кое десетилетие през 20. век е било най-успешно за страната им, а хората – най-щастливи, и в кое от тях биха искали да се върнат и да живеят. През 2021 г. книгата „Времеубежище“ печели европейската наградата „Стрега“, а през 2023 г. Господинот става първият българин, носител на най-престижната международна литературна награда „Букър“.

Автор: **БКИ**

СЛОВАКИЯ ИЗЦЯЛО ПОДКРЕПЯ БЪЛГАРИЯ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ОСНОВНИТЕ И ВЪНШНОПОЛИТИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ

Извънредният и пълномощен посланик на България в Словашката република (СР) Васил Петков проведе на 29 май т.г. среща с първия заместник-министър на външните работи и европейските въпроси (държавен секретар) на Словашката република г-н Марек Ещок. Срещата се състоя в МВнРЕВ на СР. Г-н Ещок изказа благодарности за получените от България писма на съпричастност към министър-председателя на страната г-н Роберт Фицо във връзка с недопустимото покушение срещу живота му от 15 май т.г. Отбелязани бяха областите на резултатно сътрудничество между Словакия и България и потенциалните сфери на допълнително взаимодействие и размяна на посещения. Заместник-министърът потвърди пълната подкрепа на Словакия за основните цели на българската

štúdium absolvoval na Ústave literatúry Bulharskej akadémie vied, kde aj v súčasnosti pracuje. Okrem toho pôsobí ako redaktor viacerých literárnych časopisov. Je básnikom, prozaikom, scenáristom, esejistom, literárnym vedcom i dramatikom. Knižne debutoval v roku 1992 básnickou zbierkou Lapidárium. Jeho ďalšími básnickými zbierkami sú diela Čerešňa jedného národa (1996), Listy Gaustinovi (2003) a iné. Ako prozaik debutoval v roku 1999 románom Prirodzený román. Za svoj druhý román Fyzika smútku (2012) získal švajčiarsku Cenu Jana Michalského za rok 2016. Román Úkryt času vyšiel v roku 2020 a bol preložený do viacerých jazykov. Poviedky vydal v knihách A iné

príbehy (2001), A všetko sa zmenilo na Lunu (2013) a iné. Svoju esejistickú tvorbu zhrnul v knihe Neviditeľné krízy (2013), je autorom úspešnej divadelnej hry D. J. (2003) a niekoľkých rozsiahlych literárnych štúdií.

Román Úkryt času je postmoderný. Charakterizuje ho ironický kód ako základný tvorivý prvok textu, zahmlievanie identity postáv, tematizácia samotnej problematiky písania. Román má dve základné dejové línie, ktoré sa prelínajú. Prvá tvorí budovanie a prevádzka kliník v minulosti, v ktorých by mali osviežiť pamäť ľuďom s Alzheimerovou chorobou či demenciou. Druhá opisuje udalosti, ktoré súvisia s referendom o minulosti – v ktorom majú občania európskych štátov rozhodnúť o tom, ktoré desaťročie 20. storočia bolo pre ich vlasť najúspešnejšie, a kedy boli ľudia najšťastnejší a do ktorého desaťročia by sa chceli vrátiť a žiť v ňom. V roku 2021 získala kniha Úkryt času Taliansku Európsku cenu Strega a v roku 2023 Medzinárodnú cenu Booker. Tak sa Gospodinov stal prvým Bulharom, ktorý získal túto prestížnu medzinárodnú literárnu cenu.

Autor: **BKI**

SLOVENSKO PLNE PODPORUJE BULHARSKO PRI DOSAHOVANÍ JEHO HLAVNÝCH ZAHRAŇIČNOPOLITICKÝCH PRIORÍT

Mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Bulharska v Slovenskej republike Vasil Petkov sa dňa 29. mája tohto roku stretol s prvým námestníkom ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (štátnym tajomníkom) pánom Marekom

външна политика – пълно присъединяване към Шенген, влизане в Еврозоната и членство в Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). Посланик Петков изказа благодарност за доброто отношение към представителите на българското национално малцинство в СР, които са сред официално признатите народности в страната и се радват на привилегиите, произтичащи от този факт. Преките полети от Братислава и Кошице през лятото до Бургас ще улеснят словашките туристи в плановите им да летуват по българското Черноморие, констатираха събеседниците.

В понеделник, 3 юни, Посолството за поредна година ще отбележи тържествено Деня на Ботев и падналите за свободата на България пред посветения на българските борци за свобода у нас и в чужбина паметник на брега на Дунава в Братислава. Специален гост на тържеството прие да бъде лично министърът на външните работи и европейските въпроси на СР г-н Юрай Бланар, съобщи първият заместник-министър Ещок. Този факт сам по себе си е оценка за двустранните ни отношения.

Източник: **Посолството на Р България в Словакия**

„ИСТОРИИ ОТ ГЛАГОЛИЧЕСКИ ВРЕМЕНА“

На 22 май 2024 г. Българският културен институт откри документалната пътуваща изложба „Истории от глаголически времена“ на Държавния културен институт към министъра на външните работи и на Института за български език при БАН. Автор на изложбата е наскоро починалият проф. д-р Явор Милтенев. Изложбата бе част от тържествата, посветени на Светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета, култура и на славянската книжовност. Тя се състоя под патронажа на Н.Пр. извънредния и пълномощен посланик на Р България в Словашката република г-н Васил Петков.

Ешток. Стрeтнyтиe сa yскyтoчнилo нa Министeрствe зaхрaничнýх вeцý СР. Пáн Ештoк выжaдрил вđaкy зa сýцитнé листы, ктoрé дoстaли з Бyлхaрскa yрчeнé прeдсeдoви влáды пáнови Робeртoви Фикoви в сýвислoсти с нeпрýпyстнýм пoкyсoм o взaтиe ягo зýвoтa 15. мáя тoгoтo рoкy. Зaзнaмeнaли сa oблaсти eфeктивнéй спoлyпрáцe мeдзи Слoвeнскoм a Бyлхaрскoм a пoтeнциáлнe oблaсти дáлшeй интeрaкциe a вýмeны нáвщeв. Нáмeстник министрa пoтврдил плнý пoдпoрy Слoвeнскa глaвнýм цeлoм бyлхaрскeй зaхрaничeй пoлитикy – плнéмy встyпy дo Шeнгeнy, встyпy дo eурoзoнy a члeнствy в Oргaнизáциe прe хoспoдáрскy спoлyпрáцy a рoзвoй (OECD). Вeлвыслaнec Пeткoв выжaдрил пoдáкoвaниe зa дoбрý прýстyп к прeдстaвитeлoм бyлхaрскeй нáрoднoстнeй мeншинy в СР, ктoрá пaтри мeдзи oфициáлнe yзнaнé нáрoднoсти в крajine a пoзýвa вýсaды выплýвaйýцe з тeжтo скyтoчнoсти. Приaмe лeты з Брaтислaвы a Кoшic дo Бyргaсy в лeтe улáгчia слoвeнскýм тyристoм их плáны нa дoвoлeнкy нa бyлхaрскoм пoбрeжý Чieрнeгo мoрa, yзaврeли пaртнeри.

Вeлвыслaнecтвo si в пoндeлoк 3. јýнa oпáт слáвнoстнe припoмeниe Дeн Бoтeвa a пaдлýх зa слoбoдy Бyлхaрскa прeд пaмáтникoм вeнoвaнýм бyлхaрскýм бoйoвникoм зa слoбoдy дoмa i в зaхрaничý нa брeхy Дyнaя в Брaтислaвe. Министeр зaхрaничнýх вeцý a eурoпскýх зáлeжитoстý СР Jyraj Blánár sýхлaсил, жe бyдe шпeциáлнýм хoстoм oслáв, oзнáмил прvý нáмeстник министрa Ештoк. Тáтo скyтoчнoст сaмa o сeбe je oхoднoтeнýм нaших билaтeрáлнýх вщáхoв.

Здoй: **Вeлвыслaнecтвo Бyлхaрскeй рeпyбликy нa Слoвeнскy**

PRÍBEHY Z HLAHOLSKÝCH ČIAS

22. mája 2024 otvoril Bulharský kultúrny inštitút dokumentárnu putovnú výstavu Príbehy z hlaholských čias Štátneho kultúrneho inštitútu pod vedením ministra zahraničných vecí a Ústavu bulharského jazyka pri Bulharskej Akadémii vied. Autorom výstavy je nedávno zosnulý prof. Dr. Javor Miltenov. Výstava bola súčasťou osláv venovaných svätým bratom Cyrilovi a Metodovi, bulharskej azbuke,

Изложбата бе представена от директора на Кирило-Методиевския научен център към БАН проф. д-р Веселка Желязкова, делегат на Международната интердисциплинарна научна конференция „Езикови и културни контексти на християнската традиция: словашко-славянски и словашко-европейски отношения и паралели“, която се провежда в периода 23. – 24.05.2024 г. в Братислава. Директорът на БКИ г-жа Ваня Радева обясни пред многобройната публика, че кирило-методиевската тематика е свързващо звено в работата на БКИ – Братислава с много културни институции в Словакия и има ключова роля в получаването на сертификат към ЕС на международния Кирило-Методиевски културен маршрут. Проф. д-р Веселка Желязкова разкри, че изложбата е съвсем нова, за първи път се излага в чужбина и разказва за свята и за двата народа, българския и словашкия, тема – счупването на триезичната догма в писаното слово и литургия.

osvete, kultúre a slovanskému písomníctvu. Výstava sa konala pod záštitou J. E. mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Bulharskej republiky v Slovenskej republike, pána Vasil Petkova. Výstavu uviedla riaditeľka Cyrilometodského vedeckého centra pri Bulharskej Akadémii vied, prof. Dr. Veselka Želazkova, delegátka Medzinárodnej interdisciplinárnej vedeckej konferencie: JAZYKOVÉ A KULTÚRNE KONTEXTY KREŠŤANSKEJ TRADÍCIE: SLOVENSKO-SLOVANSKÉ A SLOVENSKO-EURÓPSKE VZŤAHY A PARALELY, ktorá sa konala 23.05. – 24.05. 2024 v Bratislave. Početnému publiku riaditeľka BKI, pani Vania Radeva, vysvetlila, že Cyrilo-Methodská tematika je vzájomne spätá s prácou BKI v Bratislave a ďalšími slovenskými kultúrnymi inštitúciami a hrá kľúčovú rolu na získaní certifikátu EÚ pre Cyrilo-Methodskú kultúrnu cestu. Prof. Dr. Veselka Želazkova informovala, že výstava je celkom nová a po prvý raz je inštalovaná v zahraničí. Výstava približuje pre oba národy svätú tému - prelomenie trojjazyčnej dogmy vo svätom písme a liturgii.

S textom a snímkami v 27 tabľach izložba informuje za s'zdačanie na glagolice a kirilice, za techia paralelny žyvot, vzajmno prepřtane a za pnatatšnyto razvitye na slavjanskata pismenost na osnovata na ekskluzivny naohodky i fragmenty ot slavjansky srednovekovny tekstove. Edna ot golemite kato teritorija dŕžavi po onova vreme, 9 v., e nascore prielata hristijanstvoto Bŕlgaria, kŕto započva da izpolzva ednovremennno dve novi pismeny systemy.

Izložba e realizirana s finansovata pomoć na Proqramata za razvitye na bŕlgaristikata v čužbina kŕm MOH i v sŕtrodničestvo sŕs SU „Sv. Kliment Oħridski“

Na 27 paneloch informuje textom a obrazmi o vzniku hlaholiky a cyriliky, o ich paralelnom žyvote, vzajmnom prelínaní sa a o ďalšom vývoji slovanského písomníctva na príklade existujúcich nálezoŕ a úryvkov slovanských srednovekých textov. Jedna z najväčších krajín z hľadiska územia v tom čase (IX. storočí), ktorá práve prijala kresťanstvo – Bulharsko, začala súčasne použiť dva nové systémy písma.

Výstava vznikla v rámci programu rozvoja bulharistiky v zahraničí za podpory finančného fondu Ministerstva školstva Bulharskej republiky v spolupráci so Sofijskou univerzitou Sv. Klimenta Ochridského a Sofijskou samosprávou a je počtou pamiatke zosnulého kolegu a priateľa prítomných - prof.

и Софийска община и е отдаване на почит към паметта на починалия колега и приятел на присъстващите проф. Милтенов. Той бе споменат и от организаторите на съпътстващата Международна интердисциплинарна научна конференция, посветена на ролята на разбираемия език в цялостното развитие на обществото. В славянските езици и култури традиционното възприятие на езика се отнася към Кирило-Методиевото наследство. Организатори на интересната международна конференция, на която прозвучаха рефератите и на 8 български учени – езиковеди и религиоведи от различни български научни институции, бе организирана от Катедрата по словашки език, литература и дидактика към Педагогическия факултет на Университета „Коменски“ в Братислава, Словакия комитет на славистите и Библийската комисия към Международния комитет на славистите“.

Автор: БКИ

БЪЛГАРСКИ ЦЪРКОВНИ ПЕСНОПЕНИЯ С ХОР „ЕЛИЦИ“

На 23 май 2024 г. православни църковни песнопения и автентични български фолклорни песни огласиха атриума на двореца „Зичи“ в Братислава. Изпълнител бе хор „Елици“, съставен от вече завършили ученици от Националната гимназия за древни езици и култури (НГДЕК) „Константин-Кирил Философ“ в София. Ръководител и диригент на състава е г-н Даниел Иванов. Събитието се проведе под патронажа на Н. Пр. извънредния и пълномощен посланик на Р България в Словакия република Васил Петков. Прозвучаха хвалебствени тропари, посветени на житията на св. св. Кирил и Методий и на техните ученици. Единствената девойка участник изпя с нежния си глас автентична песен, посветена на св.

Miltanova. Spomenuli ho aj organizátori sprievodnej Medzinárodnej interdisciplinárnej vedeckej konferencie, venovanej role zrozumiteľného jazyka v celkovom rozvoji spoločnosti. V slovanských jazykoch a kultúrach je tradičné vnímanie jazyka späté s Cyrilo-Methodským dedičstvom. Organizátormi zaujímavej medzinárodnej konferencie, na ktorej odzneli príspevky 8 bulharských vedcov – lingvistov a teológov z rôznych bulharských vedeckých inštitúcií, boli Katedra slovenského jazyka, literatúry a didaktiky Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Slovenský komitét slavistov a Biblická komisia pri Medzinárodnom komitáte slavistov.

Autor: БКИ

BULHARSKÉ CIRKEVNÉ CHORÁLY V INTERPRETÁCII ZBORU ELICI

Pravoslávne cirkevné chorály a autentické bulharské ľudové piesne zazneli 23.mája 2024 v átriu Zichyho paláca v Bratislave. Hostom podujatia bol spevácky zbor ELICI, ktorého členovia sú bývalí študenti Národného gymnázia starobylých jazykov a kultúry Konštantína Cyrila Filozofa v Sofii. Zbormajstrom a dirigentom súboru je pán Daniel Ivanov. Podujatie sa konalo pod záštitou J. E. mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Bulharskej republiky v Slovenskej republike, pána Vasila Petkova. Zazneli tropáre (chválospevné hymnusy), venované životu Sv. Cyrila a Metoda a ich žiakov. Jediná dievčina- účastníčka zaspievala svojím nežným hlasom autentickú folklórnu pieseň, venovanú sv. Matke Božej. Pieseň našli zboristi počas svojej terénnej expedície a potulkách po Vardarskom Macedónsku. Ďalšie objavené piesne, ktoré boli venované vojakom bulharského cára Samuela a kapitánovi Petkovi vojvodovi, vyvolali nadšenie. Všetci prítomní povstali, keď sa začalo magické vystúpenie

Богородица и намерена по време на теренна експедиция и обхождания във Вардарска Македония. Вълнение предизвикаха други открити от тях песни, посветени на Самуиловите войници и Капитан Петко „войводино“. Всички присъстващи станаха на крака, когато започна магическото изпълнение на „Многоя лета“.

На другия ден екипът на БКИ Братислава организира за хористите посещение на крепостта в гр. Девин, на която, според преданията, са творили Кирил и Методий. Посещението се осъществи с корабче по вълните на Дунав. Хористите посетиха и гр. Нитра. Там специално за тях бе отворена катедралата на замъка, за да се поклонят пред

Многоя лета.

Na druhý deň bola zorganizovaná pre zboristov návšteva hradu na Devíne, kde azda pôsobili Cyril a Metod. Návšteva sa uskutočnila loďou po rieke Dunaj. Zboristi navštívili aj mesto Nitra. Tam, špeciálne pre nich, otvorili hradnú katedrálu, kde sú uložené relikvie sv. Cyrila Konštantína Filozofa a sv. Klimenta Ochridského. Chválospevmi tropármi si uctili ich pamiatku, svojim vystúpením dojali strážcov relikvií. Pieseň Kráčaj národ obrozený (Върви народе възродени) zaznela presne 24. mája pred pomníkom Cyrila a Metoda na úpäť hradu, ktorý je dielom slovenskej sochárky Ľudmily Cvengrošovej. Hostia sa vyjadrili, že to bol jeden z najvzrušujúcejších zážitkov v ich živote.

мощите на св. Константин-Кирил Философ и на св. Климент Охридски. С похвални тропари те почетоха паметта им и разчувстваха пазителите на

Spevácky zbor ELICI vystúpil na Slovensku už po tretí raz. Ich prvá účasť bola v roku 2015, kedy navštívili Bratislavu 40 žiaci s pedagógmi v rámci svojej študijnej

реликвиарите. Песента „Върви народе възродени“ прозвуча точно на 24 май пред монумента на св. Кирил и Методий в подножието на замъка. Той е дело на словашката скулпторка Людмила Цвенгрошова. Гостите споделиха, че това е едно от най-вълнуващите изживявания в живота им.

Хор „Елици“ гостува за трети път в Словакия. Първото му участие е през 2015 г., когато 40 ученици и преподаватели посещават Братислава в рамките на учебно пътуване „По стъпките на Великоморавската мисия“. То е част от програмата на училището, която цели да възпита у учениците чувство на почит към делото на Светите братя Кирил и Методий. Миналата година хорът взе участие в 12-ия традиционен събор на Девин, посветен на Светите братя, на българската азбука, просвета, култура и на славянската книжовност и участва в словашко-български средновековни тържества. Това бе първият съвместен фестивал на Девин в рамките на Кирило-Методиевския културен маршрут - международен проект с европейски сертификат от Съвета на Европа. Хор „Елици“ изпълни църковни химни в храма „Свети кръст“ и на сцената пред Културния дом в Девин и беше част от театралната програма с етюди и похвални слова, посветени на делото на първоучителите.

Хор „Елици“ отпразнува своя 15-годишен юбилей тази година в голямата зала на НАТФИЗ в София. През последните години хорът гастролира на престижни сцени по света и в Родината. Концертът бе второто съпътстващо събитие на Международната интердисциплинарна научна конференция „Езикови и културни контексти на християнската традиция: словашко-славянски и словашко-европейски отношения и паралели“, която се проведе в периода 23. – 24.05.2024 в Братислава и на която прозвучаха докладите на 8 български учени.

Автор: БКИ

МИНИСТЪР ЮРАЙ БЛАНАР ПОЧЕТЕ ПАМЕТТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ГЕРОИ, ПАДНАЛИ ЗА СВОБОДАТА НА БЪЛГАРИЯ И НА СЛОВАКИЯ

На 3 юни т.г. Посолството организира паметна церемония в чест на 2 юни – Деня на Ботев и на загиналите за свободата и независимостта на България. Тя се състоя пред внушителния монумент на крайбрежния Вайнорски булевард в центъра на Братислава, издигнат в памет на Христо Ботев и на българските борци за свобода, отдали живота си за свободна и независима България, а и за освобождението на Словакия от фашизма. Върху паметника е изписана прочутата строфа на великия наш поет и революционер „Тоз,

cesty pod názvom Po stopách Veľkomoravskej misie. Bola súčasťou vzdelávacieho programu školy, ktorého cieľom je vzbudzovať a pestovať v žiakoch pocit úcty k dielu svätých bratov Cyrila a Metoda. Minulý rok sa zbor zúčastnil na 12. tradičnom zhromaždení, venovanom bulharskej azbuke, osvete, kultúre a slovanskej písomnosti na Devíne, na slovensko-bulharských stredovekých slávnostiach. Išlo o prvý spoločný devínsky festival Cyrilo-Methodskej kultúrnej cesty v rámci medzinárodného projektu s európskym certifikátom Rady Európy. Spevácky zbor ELICI predniesol cirkevné chorály v kostole Svätého Kríža a na pódiu pred devínskym Domom kultúry bol súčasťou dramaturgického programu, venovaného dielu učiteľov a patrónov Európy.

Spevácky zbor ELICI oslávil tento rok svoje 15. výročie vo veľkej sále Národnej akadémie divadelných a filmových umení (NATFIZ) v Sofii. V posledných rokoch zbor vystupuje na prestížnych pódiumoch po celom svete aj vo svojej vlasti. Koncert bol druhým sprievodným podujatím Medzinárodnej interdisciplinárnej vedeckej konferencie: JAZYKOVÉ A KULTÚRNE KONTEXTY KREŠŤANSKEJ TRADÍCIE: SLOVENSKO-SLOVANSKÉ A SLOVENSKO-EURÓPSKE VZŤAHY A PARALELY, ktorá sa konala 23.05. – 24.05. 2024 v Bratislave a na ktorej boli prezentované príspevky 8 bulharských vedcov.

Autor: BKI

MINISTER JURAJ BLANÁR SI UCTIL PAMIATKU BULHARSKÝCH HRDINOV, KTORÍ PADLI ZA SLOBODU BULHARSKA A SLOVENSKA

Dňa 3. júna tohto roku Veľvyslanectvo zorganizovalo spomienkovú slávnosť na počesť 2. júna – Dňa Boteva a tých, ktorí zomreli za slobodu a nezávislosť Bulharska. Uskutočnilo sa pred impozantným pamätníkom na Vajanského nábřeží v centre Bratislavy, ktorý postavili na pamiatku Hrista

който падне в бой за свобода, той не умира“ на български и на словашки език. Церемонията, включваща военни почести и поднасяне на венци, събра множество гости – българи, словаци и чужденци. Голяма чест за нашата страна бе присъствието лично на министъра на външните работи и на европейските въпроси на Словакия г-н Юрай Бланар. Заедно с извънредния и пълномощен посланик на България в Словакия Васил Петков министър Бланар почете паметта на нашите герои в израз на благодарност на Словакия за българската помощ по време на Словашкото национално въстание срещу фашизма. Министърът не само посвети време и внимание към нашия празник, но и произнесе вълнуващо и знаково слово за близостта на словаци и българи (прилагаме го в пълен обем). Посланието на неговото изказване бе, че мирът и свободата са благо, което не можем да си позволим да възприемаме за даденост – нещо, което прозвуча и в прочувственото слово на посланик Васил Петков. Българският посланик започна изказването си, като остро заклея грозния атентат срещу словашкия министър-председател Роберт Фицо, извършен на 15 май т.г. После той откри подвига и саможертвата на българските бойци, които са били част от Нитрянската бригада и бригадата „Яношик“, както и от групировката „Милан Растислав

Boteva a bulharských bojovníkov za slobodu, ktorí položili svoje životy za slobodné a nezávislé Bulharsko a za oslobodenie Slovenska od fašizmu. Slávna strofa nášho veľkého básnika a revolucionára „Kto padne v boji za slobodu, neumiera“ je na pomníku napísaná v bulharčine a slovenčine. Na slávnosti, ktorej súčasťou boli vojenské pocty a kladenie vencov, sa zišlo množstvo hostí – Bulharov, Slovákov i cudzincov. Veľkou ctou pre našu krajinu bola osobná prítomnosť ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR pána Juraja Blanára. Minister Blanár si spolu s mimoriadnym a splnomocneným veľvyslancom Bulharska na Slovensku Vasilom Petkovom uctil pamiatku našich hrdinov ako výraz vďaka Slovenska za pomoc Bulharska počas Slovenského národného povstania proti fašizmu. Minister venoval nášmu sviatku nielen čas a pozornosť, ale predniesol aj vzrušujúci a symbolický prejav o blízkosti Slovákov a Bulharov (pripájame v plnom znení). Posolstvom jeho prejavu bolo, že mier a sloboda sú dobrá vec, ktorú si nemôžeme dovoliť považovať za samozrejmosť, čo odznelo aj v srdečnom prejave veľvyslanca Vasila Petkova. Bulharský veľvyslanec začal svoj prejav ostrým odsúdením škaredého pokusu o atentát na slovenského premiéra Roberta Fica, ktorý sa odohral 15. mája tohto roku. Potom vyzdvihol výkon a obetavosť bulharských bojovníkov, ktorí boli súčasťou nitrianskych a „jánošikovských“ brigád, ako aj skupiny

Щефаник“, водили ожесточени битки с фашистите в района на Криж над Хрон, Хандлова, Кремница, Банска Бистрица, Мартин и други части на Словакия. За падналите в тези боеве българи Словакия остава вечен дом, а техният подвиг – още една здрава емоционална и историческа връзка между българи и словаци.

На поканата да присъстват на нашето тържество се отзоваха още председателят на Комисията по външни работи на словашкия парламент Мариан Кери, пълномощникът на правителството за националните малцинства Акош Хорони, депутати, представители на градските власти, председателят на Словашкия съюз на борците против фашизма, участници в съпротивата, директорът на музея на Холокоста в Серед, посланици, дипломати, българи, живеещи в Словакия, лидери на техните сдружения, председателят на Съюза на словаците от България, приятели на нашата страна. Тук бяха и полковник Йоан Павлов, военният ни аташе, директорът на БСУ „Христо Ботев“ Николай Йорданов, преподаватели и ученици от българското школо, директорът на Българския културен институт Ваня Радева. Участниците в тържеството обсипаха паметника с венци и цветя, а учениците от БСУ изпълниха произведения на Ботев и изпяха песента „Тих бял Дунав“.

Слово на министър Юрай Бланар

„Уважаеми господин посланик Петков, уважаеми господин председател на Комисията по външни работи на НС (Националния съвет) на Словашката република, уважаеми господин правителствен пълномощен представител за националните малцинства, уважаеми представители на държавната администрация и самоуправлението, уважаеми участници в антифашистката съпротива, Ваши Превъзходителства, дами и господа, Позволете ми в началото да благодаря на г-н посланик Петков, че днес се срещаме на място от толкова голямо значение – при паметника, посветен на българските партизани, воювали рамо до рамо със словаците в Словашкото национално въстание срещу фашизма. Днес, заедно с нашите български приятели, си припомняме Деня на героите, на загиналите за нашата свобода млади мъже. Високо оценяваме тяхната смелост и решителност, защото те пожертваха живота си и за нас, за бъдещите поколения, за да бъде животът ни по-добър, по-свободен. Един от тези герои е Христо Ботев, един от най-великите революционери и поети на България, който пожертва младостта си в борбата срещу османските поробители на 1 юни 1876 г. Той е бил важен стимул за народноосвободителните движения и в други части на Европа, включително и за словашкото национално движение. И именно неговото име носи българското училище, намиращо се тук в Братислава, чиито ученици и представители

„Milan Rastislav Štefánik“, ktorá zvädzala kruté boje s fašistami v oblasti Kríž nad Hronom, Handlová, Kremnica, Banská Bystrica, Martin a iných častiach Slovenska. Pre Bulharov, ktorí padli v týchto bojoch, zostáva Slovensko večným domovom a ich počín – ďalším silným citovým a historickým putom medzi Bulharmi a Slovákmi.

Pozvanie na našu slávnosť prijali tiež predseda Zahraničného výboru NR SR Marián Kéry, splnomocnenec vlády pre národnostné menšiny Akoš Horoni, poslanci, predstavitelia vedenia mesta, predseda Slovenského zväzu bojovníkov proti fašizmu, účastníci odboja, riaditeľ múzea holokaustu v Seredi, veľvyslanci, diplomati, Bulhari žijúci na Slovensku, vedúci ich spolkov, predseda Zväzu Slovákov z Bulharska a priatelia našej krajiny. Boli tu aj plukovník Ioan Pavlov, náš vojenský atašé, riaditeľ BSU „Hristo Botev“ Nikolay Yordanov, učители a študenti z bulharskej školy, riaditeľka Bulharského kultúrneho inštitútu Vanya Radeva. Účastníci slávnosti zasypali pamätník vencami a kvetmi a študenti BSU predviedli diela Boteva a zaspievali pieseň „Tichý biely Dunaj“.

Príhovor ministra Juraja Blanára

„Vážený pán veľvyslanec Petkov, vážený pán predseda zahraničného výboru NR SR, vážený pán splnomocnenec vlády pre národnostné menšiny, vážení predstavitelia štátnej správy a samosprávy, vážení účastníci protifašistickej odboja, Vaše Excelencie, vážené dámy, vážení páni, dovoľte mi na úvod poďakovať pánovi veľvyslancovi Petkovovi, že sa dnes stretávame na mieste tak silného významu - pri pomníku venovanému bulharským partizánom, ktorí bojovali po boku Slovákov v Slovenskom národnom povstaní proti fašizmu. Spolu s našimi bulharskými priateľmi si tak pripomíname Pamätný deň národných hrdinov, mladých mužov, ktorí zahynuli v ozbrojenom zápase za slobodu našej vlasti. Vážme si ich odvahu a odhodlanie, lebo sa obetovali aj za nás - pre ďalšie generácie, aby sme my dnes mohli žiť lepšie, slobodnejší život. Jedným z takých hrdinov bol aj Christo Botev, jeden z najväčších revolucionárov a básnikov Bulharska,

съм щастлив да видя сега.

Уважаеми господин посланик, използвам тази възможност, за да направя оценка за

ktorý obetoval svoj mladý život v boji proti osmánským okupantom 1. júna 1876. Bol významným povzbudením pre národné obrodenecké hnutia aj v iných krajinách

нивото на взаимните приятелски и партньорски отношения между Република Словакия и Република България и техните граждани. В нашата столица веднага ще намерим няколко свидетелства за нашето историческо приятелство. Не само днес, всекидневно минаваме по улиците „Българска“, „Вазова“, „Благоева“, без дори да осъзнаваме дълбочината на тяхното значение. За сътрудничеството между България и Словакия свидетелства и дейността на Самуел Ярослав Захей, представител на Матица Словенска. Сприятелил се е с Иван Вазов, той превежда неговите литературни произведения на словашки език, та накрая даже се преселва в България. Иван Вазов, който е писател от европейско значение и виден възрожденец, наред с Христо Ботев, допринася за европеизирането на българската култура. Сетне, българският цар Фердинанд също много харесвал Словакия. По време на своето изгнание прекарва не малка част

Európy, vrátane slovenského národného hnutia. A práve jeho meno nesie Bulharská škola sídliaca priamo v Bratislave, ktorej žiakov a zástupcov tu dnes rád vidím.

Vážený pán veľvyslanec, využívam túto

от своя живот в Словакия, където намира добро убежище. Не случайно е бил известен като „Граф Мурански“ (обитавал е Муранската гора). Тези дни неговите останки бяха пренесени от германския град Кобург в София, като по този начин се сбъдва неговата последна воля – да бъде погребан в България. Уважаеми господин посланик, дами и господа, казват, че „народ, който не познава своята история, е обречен да я преживее отново“. И затова днес сме тук, за да си припомним и да отбележим тази история с нейните герои, които ни вдъхновяват и мотивират за по-нататъшно развитие на взаимните отношения между Словакия и България. Благодаря за вниманието!“

Източник: **Посолството на Р България в Словакия**

ПЪТУВАНЕ ДО УНГАРИЯ И РУМЪНИЯ

От 18 до 21 май организирахме пътуване „По стъпките на нашите предци“, посветено на годишнината от рождението и смъртта на генерал Ян Амбруш. Пътувахме до Бекешка Чаба и до Словашки Комлош в Унгария и до Надлак в Румъния. Включиха се 40 наши сънародници не само от Съюза на словаците от България, но и от Съюза на словаците от Югославия – Олинка Фейдиова, Моника Доброводска, Зузана Майерова, Ярмила Кожикова, и от Съюза на словаците от Унгария – Мишко Хронец, родом от Словашки Комлош, който с желание ни направи обиколка на града.

Нашето пътуване започна в събота сутринта от Търнава и Братислава. През първия ден се отправихме към Бекешка Чаба, където Хайналка Крайчовичова от Словашкия културен институт в Унгария ни посрещна в Дома на словашката култура. Там ни очакваше обяд, по-късно и вечеря, както и фолклорно представление. В Дома на словашката култура се намира и регионалният център на Словашкия културен институт в Унгария, който дава цялостна картина на настоящия културен живот на словаците. Бенс Пюски-Ликер ни придружи из града със специална беседа. Поднесохме венец на площада, на паметника на преселението. Посетихме и местна етнокъща, където научихме повече за бита на нашите предци. Бенс също ни разказа забавна история за дървените звънчета над леглото. Ако искате да научите повече, препоръчвам да посетите Бекешка Чаба.

Вечерта се преместихме от Чаба в Словашки Комлош, където и бяхме настанени. Сутринта ни очакваше богата програма, иницирана от Ферко Зелман, който се грижеше за нас през цялото време. Започнахме с посещение на етнокъща в Словашки Комлош, съпроводено с беседа, продължихме с

приležitost, aby som rovnako dnes ocenil úroveň vzájomných priateľských a partnerských vzťahov medzi Slovenskou republikou a Bulharskou republikou a ich občanmi. V našom hlavnom meste nájdeme hneď niekoľko pripomenutí nášho historického priateľstva. Dnes a denne prechádzame po ulici Bulharskej, Vazovovej, či Blagojevovej, možno bez uvedomenia si celej hĺbky ich významu. O spolupráci Bulharska a Slovenska svedčí aj činnosť, Samuela Jaroslava Zacheja, predstaviteľa Matice slovenskej. Priatelil sa s Ivanom Vazovom, prekladal jeho literárne diela do slovenčiny a nakoniec sa do Bulharska aj presťahoval. Ivan Vazov, spisovateľ európskeho významu, bol popri Christovi Botevovi významným národným buditeľom, ktorého vplyv prispel k europeizácii bulharskej kultúry. Slovensko si veľmi obľúbil aj bulharský cár Ferdinand Coburg, ktorý v exilovom období prežil nemalú časť svojho života práve na Slovensku, kde našiel útočisko. Nie náhodou bol známy aj ako „gróf Muránsky“. Práve tieto dni boli jeho pozostatky prenesené z nemeckého Coburgu do Sofie a došlo tak, k naplneniu jeho poslednej vôle - byť pochovaný v Bulharsku.

Vážený pán veľvyslanec, dámy a páni, hovorí sa, že „Národ, ktorý nepozná svoju históriu, je odsúdený ju prežiť znova.“ A tak sme dnes tu, aby sme si pripomenuli a oslávili túto históriu a jej hrdinov, ktorí nás inšpirujú a motivujú k ďalšiemu rozvoju vzájomných vzťahov medzi Slovenskom a Bulharskom. Ďakujem za pozornosť.“

Zdroj: **Veľvyslanectvo Bulharskej republiky na Slovensku**

ZÁJAZD DO MAĎARSKA A RUMUNSKA

V dňoch 18. až 21. mája sme usporiadali zájazd „Po stopách našich predkov“ venovaný výročiu narodenia a úmrtia generála Jána Ambruša. Cestovali sme do Békešskej Čaby a Slovenského Komlóša v Maďarsku a Nadlaku v Rumunsku. Na zájazde sa zúčastnilo 40 krajanov nielen zo Spolku Slovákov z Bulharska, ale i Spolku Slovákov z Juhoslávie – Olinka Fejdiová, Monika Dobrovodská, Zuzana Majerová, Jarmila Kožíková a zo Spolku Slovákov z Maďarska rodák zo Slovenského Komlóša Miško Hronec, ktorý nám ochotne urobil aj prehliadku mestom.

Náš zájazd začal v sobotu ráno odchodom z Trnavy a Bratislavy. Prvý deň sme smerovali do Békešskej Čaby, kde nás v Dome slovenskej kultúry privítala Hajnalka Krajcovicsová z Ústavu kultúry Slovákov v Maďarsku. Dom slovenskej kultúry, v ktorom nás čakal obed a neskôr aj večera s folklórnym vystúpením a kde sídli aj regionálne stredisko Ústavu kultúry Slovákov v Maďarsku, podáva komplexný obraz o súčasnom kultúrnom živote Slovákov. Mestom nás sprevádzal s odborným výkladom Bence Püski-Liker. Na námestí

полагане на венец на паметника на основаването на селото. На него има надпис, който гласи: „Господи, благослови тази земя и всички нейни хора!“. Паметникът е построен през 2008 г. по инициатива на Съюза на словаците от Унгария. Стъпките ни продължиха към евангелската църква, където Ферко Зелман ни разказа историята ѝ. По време на свободната програма сънародниците имаха възможност да посетят местния термален басейн „Ружа“ или да се разходят в Словашки Комлош с

сме položili venček k pamätníku znovuosídlenia. Navštívili sme aj miestny etno-domček, kde sme sa mohli dozvedieť viac o živote našich predkov. Bence nám porozprával i vtipný príbeh o drevených zvončekoch nad posteľou. Ak sa chcete dozvedieť viac, odporúčam navštíviť Békešskú Čabu.

Z Čaby sme sa večer presunuli do Slovenského Komlóša, kde sme boli ubytovaní v troch ubytovacích zariadeniach. Ráno nás čakal bohatý program, ktorý nám zabezpečil a celý čas sa o nás

Мишко Хронц. Вечерта ни очакваше една наистина незабравима културна програма – изпълнение на цимбалния ансамбъл „Комлош“, който тази година ще отбележи 75 години от създаването си. Хапнахме страхотни сарми за вечеря, а за десерт – традиционните шприцке.

Третия ден прекарахме в румънския Надлак. Бяхме посрещнати от Палко Хласник, вицепрезидент на Демократичния съюз на словаците и чехите в Румъния, който ни беше подготвил прекрасна програма, а Душан Шомрак се грижеше за нас през цялото време. Първо посетихме словашката евангелистка църква. Евангелистият свещеник Юрай Душан Ванко ни посрещна в църквата и ни разказа историята на построяването ѝ, за местния църковен хор и историята на словаците от Румъния. Сънародниците живо се интересуваха от отделните фамилни имена. Както е известно, 115 словашки семейства напускат Надлак и заминават за България, така че нашите корени са наистина дълбоки и се простират от Словакия през Унгария, бивша Югославия и Румъния и стигат до България. Посетихме Надлак на годишнината от рождението на генерал Амбруш в България. Семейство Амбрушови идва в Горна Митрополия от Надлак. То пристига в Надлак заедно с други семейства от Словашки Комлош през 1803 г., когато е основан. Палко Хласник ни разкри, че живее на улица „Амбрушова“. Улицата не е официално наречена по този начин, но сред местните е известна така, тъй като семейство Амбрушови е живяло на нея. След това продължихме към етнокъщата, отново с екскурзовод, а след това към словашкото училище „Й. Г. Тайовски“, самият Тайовски е работил тук. Имахме възможност да седнем на пейките и дори да видим бюрото на Тайовски. След натоварената програма ни дойде добре почерпката и официалното посрещане в сградата на Демократичния съюз. Имахме възможност да се срещнем с почетния председател, писателя Иван Мирослав Амбруш. В рамките на програмата чухме директно от него прекрасните стихове, които е написал, и всички те се запечатаха дълбоко в паметта ни.

Краят на гостуването в Надлак трогна всички. Представиха ни детската певческа група „Надежда“

staral Ferko Zelman. Заčali sme návštevou etno-domčeka v Slovenskom Komlóši s odborným výkladom, pokračovali sme položením venčeka k pomníku založenia obce, na ktorom je nápis: Pane, požehnaj túto zem a každý jej národ! Pamätník bol postavený v roku 2008 z iniciatívy Spolku Slovákov z Maďarska. Naše kroky ďalej smerovali do evanjelického kostola, kde nám o histórii porozprával Ferko Zelman. Počas voľného programu mali krajanovia možnosť navštíviť miestne termálne kúpalisko Ruža, alebo sa s Miškom Hroncom vybrať na potulky Slovenským Komlóšom. Večer nás čakal naozaj nezabudnuteľný kultúrny program. Vystúpil cimbalový súbor Komlóš, ktorý tento rok bude oslavovať 75. výročie založenia. Na večeru sme mali úžasnú sármu a ako dezert špricke.

Tretí deň patrila Nadlaku v Rumunsku. Privítal nás Paľko Hlásnik, prvý podpredseda Demokratického zväzu Slovákov a Čechov v Rumunsku, ktorý nám prichystal krásny program a celý čas sa o nás staral Dušan Šomrák. Ako prvé sme navštívili slovenský evanjelický kostol. V kostole nás privítal evanjelický farár Juraj Dušan Vanko a porozprával nám o histórii stavby kostola, o miestnom cirkevnom zbore a histórii Slovákov z Rumunska. Krajanovia sa živo zaujímali o jednotlivé priezviská. Ako vieme, z Nadlaku odišlo do Bulharska až 115 slovenských rodín, takže naše korene sú naozaj hlboké a tiahnu sa zo Slovenska cez Maďarsko, bývalú Juhosláviu a Rumunsko až do Bulharska. Nadlak sme navštívili na výročie narodenia generála Ambruša v Bulharsku. Do Gornej Mitropolije prišla rodina Ambrušovcov práve z Nadlaku. Do Nadlaku v roku 1803, kedy sa zakladal, prišli aj s inými rodinami zo Slovenského Komlóša. Paľko Hlásnik nám dokonca prezradil, že býva na Ambrušovej ulici. Ulica nie je takto oficiálne pomenovaná, no medzi krajanmi sa traduje pomenovanie práve preto, lebo na nej žili samozrejme Ambrušovci. Ďalej sme pokračovali do etno-domčeka, opäť s odborným výkladom a potom do slovenskej školy J.G. Tajovského, ktorý tú pôsobil. Mali sme možnosť sadnúť si do lavíc a dokonca si pozrieť originálny pracovný stôl Tajovského. Po tomto náročnom programe nám dobre padlo posedenie a oficiálne privítanie v priestoroch Demokratického zväzu. Mali sme možnosť stretnúť sa s čestným predsedom, spisovateľom Ivanom Miroslavom Ambušom. V rámci programu zazneli priamo z jeho úst krásne verše, ktoré napísal a všetky sa nám hlboko vryli do pamäti.

Záver návštevy v Nadlaku dojal všetkých. Vystúpil detský spevácky súbor Nádej a detský tanečný folklórny súbor Sálašan. No nastal čas aj na rozlúčku s Nadlakom. Prežili sme krásne chvíle, opäť sme mali možnosť nazrieť do života našich starých mám a dotknúť sa miest, kde žili.

Kolesá autobusu smerovali do Slovenského Komlóša, kde sme prenocovali a v utorok 21. mája sa vrátili plní krásnych, neopakovateľných zážitkov domov. Ďakujeme všetkým, ktorí sa o nás starali, ktorí nám pripravili tak krásny a bohatý program a skutočne nás prijali srdečne, akoby sme boli

и детската танцова фолклорна група „Салашан“. Но дойде време да се сбогуваме с Надлак. Изкарахме си чудесно, за пореден път имаме възможност да надникнем в живота на нашите баби и дядовци и да се докоснем до местата, където са живели.

Автобусът се отправи към Словашки Комлош, където прекарахме нощта и се прибрахме във вторник, 21 май, изпълнени с красиви, неповторими преживявания. Благодарим на всички, които се погрижиха за нас и ни подготвиха толкова красива и богата програма и наистина ни накараха да се чувстваме топло като у дома си. Така се и почувствахме.

Автор: **Катарина Коңарикова,**
председател на Съюза на словаците от България

САНТИМЕНТАЛЕН РЕПОРТАЖ ОТ ЕДИН (НЕ) ОБИКНОВЕН КОНЦЕРТ

За БСУ „Христо Ботев“ – Братислава юбилейната 75-а учебна година завърши по подобаващ и символичен начин – с концерт. На 13.06.2025 г. в Огледалната зала на Ахиепископския дворец беше поставен финалният акорд – метафорично и буквално – с концерта на ВГ „Изгревчета“ към НЧ „Изгрев 1909“ – гр. Бургас, на който беше представен албумът на г-н Стефан Диомов „ВГ „Изгревчета с песните на Стефан Диомов“. В концерта участваха и нашите ученици от хора на г-жа Радмила Илиева, а накрая на сцената излязоха всички желаещи – включително и учители, организатори, ръководителите на гостуващите изпълнители, самият г-н Диомов, както и много други от присъстващите, вдъхновени от енергията на младите артисти. Концертът беше осъществен под патронажа на г-н посланика Васил Петков и със съдействието на г-жа Деница Секуличка.

Тези, които не дойдоха на концерта, подведени от непрофесионалния статут на изпълнителите, има за какво да съжеляват. В тази юнска привечер Огледалната зала беше завладяна от бликаща младежка енергия, от естественост, непринуденост и от толкова талант, какъвто рядко се вижда и в професионалните изпълнения. Или пък съчетанието на всичкото това в една неповторима органичност направи от този концерт истинско събитие. Децата бяха просто неотразими, прекрасни, възхитителни; в импровизациите показваха детска спонтанност и отработено майсторство – очарователно съчетание, способно да развълнува всяка чувствителна душа. А такива в залата имаше доста – това висше естетическо изживяване докара щастливи усмивки, възгласи на одобрение и дори лека влага по очите (от щастие, непринудена радост и гордост) на твърде емоционалните и по самата си природа наши сънародници.

дома. А так сме са aj cítili.

Автор: **Katarína Koňariková**

SENTIMENTÁLNA REPORTÁŽ Z (NE)OBYČAJNÉHO KONCERTU

Pre BSŠ „Hrista Boteva“ v Bratislave sa jubilejný 75. akademický rok skončil výstižne a symbolicky: koncertom. 13. júna 2024 v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca zaznela – metaforicky i doslovne – záverečná struna koncertu vokálnej skupiny „Izgreščeta“ z Nár. čítarne „Izgreč 1909“ – mesto Burgas, na ktorom bol predstavený album pána Štefana Diomova „Izgreščeta s piesňami Štefana Diomova“. Koncertu sa zúčastnili aj naši žiaci zo zboru pani Radmily Ilievu a na záver prišli na pódium všetci, ktorí chceli – vrátane pedagógov, organizátorov, vedúcich hosťujúcich účinkujúcich, samotného pána Diomova, ale aj mnohých iných, ktorí boli prítomní a inšpirovaní energiou mladých umelcov. Koncert sa konal pod záštitou pána veľvyslanca Vasila Petkova a za asistencie pani Denici Sekuličky. Ale dosť bolo faktov štýlom, ktorý je vhodnejší na stručné informácie.

Tí, ktorí neprišli na koncert uvedení do omylu neprofesionálnym postavením účinkujúcich, majú čo ľutovať! Priznávam mierny skeptizmus i v mojích očiach, ktorý sa ale rýchlo vyparil s prvou skladbou ... V tento júnový večer zaplavila Zrkadlovú sieň sršiacia mladistvá energia, prirodzenosť, ľahkosť a talent, ktorý sa len tak nevidí ani u profesionálov. Alebo spojenie toho všetkého v jedinečnej organickosti spravilo z tohto koncertu skutočnú udalosť. Deti boli jednoducho neodolateľné, úžasné, rozkošné v improvizáciách, ktoré ukázali detskú spontánnosť a cvičili majstrovstvo – očarujúca kombinácia, ktorá dokáže dojať každú citlivú dušu! A v sále ich nebolo málo: tento vysoko estetický zážitok priniesol blažené úsmevy, súhlasné výkriky a dokonca aj mierne zvlhčenie očí (od šťastia, nenútenej radosti a hrdosti) našich krajanov, ktorí sú i tak emotívni svojou podstatou.

Беше наистина много вълнуващо и пречистващо душите и сърцата преживяване, от което сякаш всички се почувствахме приятелска общност. Този дух завладя и нашите ученици, изкуството сякаш се самозадейства като подтик за извисяване до красотата на най-чистата музика, присъща само на децата и на непорочните души. Настана всеобщ възторг, когато приятелите на сцената подеха „Приатели“. Беше толкова хубаво, сякаш времето спря и всички се усетихме по детски щастливи, радостни, чисти.

Bol to skutočne veľmi vzrušujúci a dušu a srdce očisťujúci zážitok, vďaka ktorému sme sa všetci cítili ako priateľská komunita. Tento duch zaujal aj našich žiakov, umenie akoby sa aktivizovalo ako podnet povzniesť sa ku krásnej tej najčistejšej hudby, ktorá je vlastná len deťom a nevinným dušiam! Je nutné hovoriť, aké univerzálne nadšenie tam bolo, keď sa priatelia postavili na pódium aby zaspievali pieseň „Priateľ“? Bolo to také milé, akoby sa zastavil čas a všetci sme sa cítili detsky šťastní, radostní, čistí!

Aristotelovi sa pripisuje trpké paradoxné

На Аристотел приписват горчивото парадоксално откровение „О, приятели мои! На света няма приятели!“. Ние, които се насладихме на чудесните наши деца, на българския талант и дух, не вярваме в това. Приятели пак ще има, и те винаги ще тичат там, където вечно витае златният прах на детството.

Автор: БСУ „Христо Ботев“ – Братислава

odhalenie: „Ó, priatelia moji! Na svete nie sú žiadni priatelia!“ My, ktorí sme sa tešili z našich úžasných detí, bulharského talentu a ducha, tomu neveríme. Vždy budú priatelia a vždy budú bežať tam, kde sa vznáša zlatý prach detstva!

Autor: BSŠ „Hristo Botev“

ГОРАН АТАНАСОВ

Горан Атанасов е роден на 21 януари 1982 г. в Берковица. Завършил е славянска филология. В момента е учител по български език и литература в БСУ „Христо Ботев“, гр. Братислава. Първата му книга „Ще се върна в седем“ е отличена на Националния конкурс за дебютна литература „Южна пролет“ (2017). Автор е и на сборника с разкази „Махалата на советите“ (2020). Негови разкази са публикувани в сп. „Море“, в „Литературен Бургас“, в алманаха „Огоста“, сп. „Култура“ и другаде. Лауреат е на Националния литературен конкурс „Яна Язова“, гр. Лом. Инициатор и организатор на Националната

Goran Atanasov sa narodil 21. januára 1982 v Berkovitsi. Vyštudoval slovanskú filológiu. V súčasnosti je učiteľom bulharčiny a literatúry na BSŠ „Hrista Boteva“ v Bratislave. Jeho prvá kniha Vrátim sa o siedmej bola ocenená na súťaži Národná súťaž debutovej literatúry „Južná jar“ (2017). Je tiež autorom zbierky poviedok „Miesto Sov“ (2020). Jeho príbehy boli publikované v časopise „More“, v „Literatúre Bargas“, v almanachu „Ogosta“. Je laureátom Národnej literárnej súťaže „Yana Yazova“ v meste Lom. Tiež iniciátor a organizátor Národnej literárnej ceny Yordan Radichkov v Berkovitsi. Máme tú česť uverejniť jeden z jeho doteraz nepublikovaných príbehov v našom časopise Snarodnik

литературна награда "Йордан Радичков" в гр. Берковица. До края на годината предстои издаването на третата му книга с разкази. Радваме се, че може да публикуваме един негов непубликуван досега разказ в нашето списание „Сънародник“

Липата На баба ми Тотка

Липата стигаше покрива на къщата. Моята стая бе на втория етаж и от прозореца се виждаше гугуче гнездо. През пролетта птиците го свиваха клонка по клонка, сламка по сламка, докато не заприличаше на гъсто изплетена кошничка, излязла изпод ръцете на стар майстор. Покриваха го с пух и перушина, женската снасяше две бели яйца и лягаше да мъти. Липата бавно се разлистваше, листата ѝ зеленееха под лъчите на богатото пролетно слънце. Някъде през май гнездото вече потъваше в гъсталака, но гугучата песен извираше от сърцето на дървото. През юни настъпваше вълшебството. Баща ми слагаше един сак с дрехи в багажника на червената лада и ни изсипваше с брат ми на село, където оставахме цяло лято. Аз бързах да се кача на втория етаж, отварях прозореца и дълго се вглеждах в короната на липата. Гнездото беше там, малките птички цвъркаха, липата беше цъфнала и изпълваше вечерите с видения. Преди да прецъфти, баба събираше няколко торби цвят, разстилаше вестници и слагаше липовия цвят да се суши върху големия орехов скрин в стаята. Така виденията продължаваха още няколко месеца. Дните на село от юни до септември се нижат в сладко безвремие. Сутрините са ароматни и сънени, следобедите се прозяват в лепкаво безгрижие. Къщата е весела и изобилна. Баба пържи картопки по мръкнало в големия чугунен тиган и ни дава да си вземаме от тях още топли. Дядо полива до късно градината. Не може в жегата да се полива градина! – твърдеше той и се прибираше с кофа розови домати. През октомври дъждовете и ветровете разпиляваха гнездото, а когато времето се избистреше и бледото есенно слънце бликнеше над равнината, листата на липата започваха да се ронят тихо. Шепнеха в меките следобеди на есента – умиращи пеперуди по хладната земя. Баба събираше пеперудите на големи купи и ги палеше. Димът се извиваше нагоре, гъст и черен, подобно на мрачен заводски комин. Носеше юли към небето. В един от онези месеци, когато гугутката още мътеше, отрязаха липата. Някой си чиновник, чието име няма да запомни историята, се разпоредил да отсекаят дървото. Било голямо, клоните му се оплитали в електрическите жици. И защо да пише на собствениците предписание да окастрят клоните като може да се отреже цялото дърво?! Така си решава проблема за години напред. Докато семката стане дърво, много дъждове и лета трябва

Тá lipa Mojej babke Totke

Lipa siahala až po strechu domu. Moja izba bola na druhom poschodí a z okna som videl kukučie hniezdo. Na jar ho vtáčiky stavali konárik po konárik, slamu po slame, až pripomínalo husto upletený košík z rúk starého remeselníka. Prikryli ho páperím a perím, samica zniesla dve biele vajcia a sadla si na ne. Lipa pomaly kvitla a jej listy sa zelenali pod lúčmi sýteho jarného slnka. Niekedy v máji už hniezdo zapadalo do húštiny, no zo srdca stromu sa ozývala výzgajúca pieseň. V júni sa stalo kúzlo. Otec dal do kufru červenej Lady vak s oblečením a mňa s bratom šupol na dedinu, kde sme zostávali celé leto. Ponáhlal som sa na druhé poschodie, otvoril som okno a dlho som hľadel do koruny lipy. Hniezdo tam bolo, vtáčiky štebotali, lipa kvitla a napĺňala večery vidinami. Predtým ako

odkvitala, stará mama nazbierala niekoľko vriec kvetov, rozprestrela noviny a lipové kvety dala sušiť na veľkú orechovú komodu v izbe. Takto vízie pokračovali niekoľko mesiacov. Dni na dedine od júna do septembra plynuli v sladkom bezčasí. Rána boli voňavé a ospalé, popoludnia zívajú lepkavou ľahostajnosťou. Dom bol veselý a bohatý. Babička vyprážala zemiaky na veľkej liatinovej panvici a dávala nám ich ešte teplé. Dedko polieval záhradu do neskorých hodín. V horúčavách sa záhrada nepolieva! - tvrdil a vracal sa domov s vedrom ružových paradajok. V októbri dažďe a vetry rozprášili hniezdo, a keď sa počasie umúdrilo a planinu ožiarilo bledé jesenné slnko, lipové lístie začalo ticho padať. Zašepkalo v jemných jesenných popoludniach — umierajúce motýle na chladnej zemi. Babička zbierala motýle do veľkých misiek a podpaľovala ich. Dym sa stáčil, hustý a čierny ako tmavý továrenský komín.

да изтекат, а от него вече нищо няма да зависи. Друг да му мисли. След мен и потоп! Прибрах се един следобед, огромната липа беше насечена пред къщата. Някъде след триците, шумата и клоните мернах счупените яйца. На уличната лампа отсреща бяха кацнали две сиви птици, онемели гледаха към жълтата къща, която остана без сянка.

....

Всяка къща трябва да има поне едно старо дърво, което да хвърля сянка в двора. Да събира врабчета и мравки, кълвачи и пойни дроздове, а в клоните му да плетат гнезда гугутки. Всяка къща трябва да има старо дърво, което да буди видения. А ако няма, трябва да го посадим. Така името ни ще остане по-дълго на земята. Спомняте ли си какво става с Гераците, когато отсичат високия бор – семейното знаме на рода? Разпадат се. С отрязаната липа си отиде и моето детство! От онова жълто лято изминаха много високосни години. Животът ме лашкаше в чужди градове. През един юни, малък и самотен, чаках на спирката в голям чужд град автобус, който да ме откара до поредната квартира в друг, чужд квартал. Отворих си бира, седнах на пейката. Около мен минаваха обувки – токове, маратонки, кецове. Носеха се смях и разговори, клаксони и песни, прах и сенки. Отпих от бирата, полъхна и до мен долетя тънък, едва доловим аромат на липа. Автобусът спря на спирката, аз станах и направих няколко крачки напред, но ненадейно спрях. Пътниците хлътнаха в железния търбух. Вратите се затвориха, автобусът потегли. А аз се върнах на пейката и си допих бирата. Ще изчакам следващия. Да бързаш за място, където никой не те чака, няма особен смисъл. После си помислих и друго: мигар можем да бъдем нещастни, когато липите цъфтят? Усмивнах се наум. Все още онази липа хвърляше върху ми сянка. И видения. Сянка и видения.

Vyniesol júl do neba. V jednom z tých mesiacov, keď kukučka ešte sedela na vajíčkach, lipu vyrúbali. Nejaký úradník, ktorého meno si už história nezapamätá, nariadil strom vyrúbať. Bol veľký, jeho konáre sa zamotali do elektrických drôtov. A načo písať majiteľom predpis na orezanie konárov, keď sa dá zrezať celý strom?! Takto si vyriešil svoje problémy na ďalšie roky. Kým sa zo semena stane strom, musí prejsť veľa dažďov a liet a nič na ňom nebude závisieť. Nech za neho myslí niekto iný. Po mne potopa! Raz popoludní som prišiel domov, pred domom bola vyrúbaná obrovská lipa. Niekde medzi otrubami a suchými listami a konármi som zbadal rozbité vajcia. Na pouličnej lampe oproti sedeli dva sivé vtáky a ohromene hľadeli na žltý dom, ktorý zostal bez tieňa.

....

Každý dom by mal mať aspoň jeden starý strom, ktorý vrhá tieň na dvore. Aby sa tam zbierali vrabce a mравce, ďatle a drozdy a aby kukučky splietali hniezda v jeho konároch. Každý dom by mal mať starý strom, ktorý evokuje vízie. A ak nie, musíme ho zasadiť. Naše meno tak zostane dlhšie na zemi. Pamätáte si, čo sa stalo s Gerakmi, keď vyrúbali vysokú borovicu – rodinný symbol klanu? Rozpadli sa. So spílenou lipou odišlo aj moje detstvo! Od toho žltého leta prešlo veľa priestupných rokov. Život mi v cudzích mestách lichotil. Jedného júna, malý a osamelý, som čakal na autobusovej zastávke vo veľkom cudzom meste na autobus, ktorý ma odviezol do iného prenájmu v inej, cudzej štvrti. Otvoril som si pivo a sadol si na lavičku. Okolo mňa prechádzali topánky – opätky, tenisky, plátenky. Bol tam smiech a rozhovory, klaksóny a piesne, prach a tiene. Odpil som si z piva, zafúkalo a doletela ku mne tenká, sotva citeľná vôňa lipy. Autobus zastavil na zastávke, vstal som a urobil pár krokov dopredu, no zrazu som zastal. Cestujúci sa ponorili do železného brucha. Dvere sa zavreli, autobus odišiel. Vrátil som sa na lavičku a dopil pivo. Počkáam si na ďalší. Ponáhľam sa na miesto, kde na vás nikto nečaká, nemá veľký zmysel. Potom mi napadlo ešte jedno: môžeme byť nešťastní, keď kvitnú lipy? Usmial som sa pre seba. Tá lipa na mňa stále vrhala tieň. A vízie. Tieň a vízie

МЕДНИКАРСТВОТО

Медникарството (или бакърджийството) е занаят, познат по нашите земи още от времето на древните траки, за които се смята, че са прочути майстори на медта. То среща своя разцвет през Възраждането, когато в България се оформят множество бакърджийски центрове, а медните съдове започват да заемат важно място във всекидневието на българина.

Медникарството се специализира в изработката на домашни съдове и църковна утвар или по-конкретно, в тяхното профилиране. Това се дължи на ковкостта на медта и нейната висока топлопроводимост. Бакърджиите изработват над тридесет вида битови и ритуални съдове, между които сахани (днешните им заместители са чиниите и супниците), свещници, чашки, джезвета, гюмове (съдове с високи гърла, използвани за съхранението на течности) и разбира се, казани (използвани в абаджийството, бояджийството и по-късно в производството на ракия и розово масло). В миналото медните съдове постепенно се налагат като предпочитан сватбен подарък, защото се смята, че те носят на младото семейство послание за топлина и уют. Също така българите вярват, че в медни джезвета се приготвя най-вкусното кафе, а греяната ракия в меден съд е ненадмината по своя вкус и уханье.

МЕДЕНЕ РЕМЕСЛО

Меденé ремесло (алебо медикарство) je remeslo známe v našich končinách už od čias starých Trákov, o ktorých sa predpokladá, že boli slávnymi majstrami medi. Rozkvitalo v období osvietenstva, keď sa v Bulharsku vytvorili početné strediská medeneho riadu a medené nádoby začali zaujímať dôležité miesto v každodennom živote Bulharov. Mediarstvo sa špecializovalo na výrobu domácich nádob a kostolného náčinia alebo konkrétnejšie na ich profilovanie. Bolo to spôsobené kujnosťou medi a jej vysokou tepelnou vodivosťou.

Medikari vyrábali viac ako tridsať druhov domácich a rituálnych nádob, medzi ktoré patrili sahany (ich dnešnou náhradou sú tanieri a polievkové misy), svietniky, šálky, jezvety, gjumy (nádoby s vysokým hrdlom používané na uchovávanie tekutín) a samozrejme kazany (používané v hrnčiarstve, farbení a neskôr pri výrobe brandy a ružového oleja). V minulosti sa medené nádoby postupne stali preferovaným svadobným darom, pretože sa verilo, že odovzdávajú mladej rodine posolstvo tepla a útulnosti. Bulhari tiež veria, že najchutnejšia káva sa pripravuje v medených jezvetách a zohriata pálenka v medenej nádobe je neprekonateľná svojou chuťou a vôňou.

